

Крутій Олена Миколаївна,
д.держ.упр., проф., професор кафедри політології та філософії,
ХарPI НАДУ, м. Харків
ORCID 0000-0002-5180-2842;

Лопатченко Інна Миколаївна,
к.держ.упр., викладач,
Навчально-науково-виробничий центр
Національного університету цивільного захисту України, м. Харків
ORCID 0000-0002-4838-2154

УДК 35.08

doi 10.34213/db.20.01.04

ДІАЛОГ ВЛАДИ І НАРОДУ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Розглянуто параметри та форми діалогу влади і народу як умови ефективного врегулювання земельних відносин в Україні. Проаналізовано роль громадян в управлінських проєктах на всіх рівнях (від місцевого – до загальнодержавного) і на всіх етапах (від підготовки рішень – до їх виконання) та можливості підвищити ефективність здійснення владних функцій в цілому. З'ясовано, що діалог, як соціально-психологічний феномен, що відповідає певним параметрам (симетричність позицій, автономність тощо) Визначено, що особливої ролі діалог влади та народу набуває при вирішенні ключових питань в суспільстві, до яких належить земельні відносини. Встановлено, що застосування механізму діалогічної взаємодії влади та народу, шляхів його вдосконалення та впливу на демократичні процеси в сучасному суспільстві, передбачає такі засоби, як доопрацювання правових документів, а також запровадження програм з формування базових навичок діалогової взаємодії.

Ключові слова: діалог, діалогова взаємодія влади та народу, референдум, земельні відносини.

Постановка проблеми. В умовах трансформації публічного управління в Україні важливого значення набуває поглиблення наукових уявлень про природу та динаміку діалогу як методології і як форми взаємодії влади та народу. Стабільність і розвиток держави, яка спирається на засади демократії, неможливі без організації дієвого діалогу між державними органами, чиновниками, урядовцями та організаціями громадянського суспільства й окремими громадянами. Саме участь громадян в управлінських проєктах на всіх рівнях (від місцевого – до загальнодержавного) і на всіх етапах (від підготовки рішень – до їх виконання) дозволяє підвищити ефективність здійснення владних функцій в цілому.

Актуальність теми дослідження зумовлена багатьма причинами, по-перше, поглибленням наукового розуміння природи, сутності й особливостей

діалогу; по-друге, необхідністю вивчення характеристик прояву діалогу органів влади та громадськості при вирішенні ключових питань в суспільстві до яких належить земельні відносини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сформульовані в дослідженні теоретичні висновки й практичні рекомендації ґрунтуються на працях таких вітчизняних і зарубіжних учених: М. Бубера, Н. Нижник, А. Панаріна, Дж. Сарторі, О. Якубовського, Т. Бутирської, В. Біблер, Ю. Лотмана, А. Хараша та ін. [1; 2]. Однак розробка дієвих державних механізмів щодо розвитку та впровадження діалогу органів влади та громадськості при вирішенні ключових питань в суспільстві все ще залишається недостатньо вивченим та потребує подальшої деталізації.

Метою статті є обґрунтування необхідності дослідження діалогу влади і народу як умови ефективного врегулювання земельних відносин в Україні.

Виклад основного матеріалу. В Україні існує нагальна потреба в розробці системи заходів і механізмів ефективного партнерства держави та громадянського суспільства, оскільки в умовах такої співпраці підвищується результативність діяльності й підсилюється правомірність прийнятих рішень в очах громадян. У цілому в країні вже створено умови для діалогової взаємодії держави та громадянського суспільства, але вони повинні одержати імпульси для подальшого інтенсивного розвитку для вирішення актуальних ключових питань в суспільстві, до яких належить земельні відносини.

Усе це складає основу соціальної актуальності даного дослідження. Щодо наукової актуальності, то слід зазначити, що на методологічному рівні в таких галузях теоретичного знання, як філософія, політологія, соціологія та психологія детально опрацьовано категорію діалогу, здійснено її концептуалізацію та операціоналізацію. Але можливості застосування принципів і результатів наукової операціоналізації даної категорії в державному управлінні поки що опрацьовано недостатньо.

Діалог може розглядатися в різних його проявах – як форма спілкування (особистісного та групового, безпосереднього та опосередкованого) і метод

пізнання. Але є ще один, найважливіший для прикладного аналізу діалогу в політико-управлінській галузі аспект, підхід до діалогу як до методологічної системи, що знаходиться в процесі становлення. Це вимагає історичного підходу до діалогу як до системи, що постає в контексті філософсько-світоглядних координат конкретних історичних епох.

У науці державного управління досить інтенсивно вивчається історичний аспект взаємодії влади з громадськістю в контексті демократичних та авторитарних форм правління, але поки що недостатньо опрацьовано саме діалогічний аспект з урахуванням відповідності демократичної моделі державного управління діалогічним параметрам. Крім того, існують роботи, присвячені узагальненню зарубіжного досвіду діалогічної взаємодії влади та громадськості, але найчастіше словосполучення «діалогічна взаємодія» характеризується через фіксацію «наявності-відсутності» зазначеної взаємодії або через деталізацію її форм (наприклад, ідея трипартизму). У той же час у новітніх розробках з державного управління зазначається необхідність пошуку нових форм і засобів упровадження діалогу влади та народу.

У наукових розробках в основному розглядаються лише окремі аспекти цієї взаємодії. Так, у працях Н. Нижник і В. Токовенка аналізується взаємодія гілок влади між собою, В. Візхир і Н. Ковалішина – взаємодія однієї з гілок влади з громадськими організаціями з деяких аспектів, В. Черепанова та В. Єлагіна – взаємодія державних органів і структур громадянського суспільства у вирішенні окремих питань. В. Жуків, В. Скуратівський та І. Дубровський розглядають трипартизм, тобто взаємодію профспілок, підприємців та органів влади. У свою чергу О. Якубовський і Т. Бутирська характеризують процес взаємодії державної влади та громадянського суспільства з позицій системного підходу. Однак комплексний аналіз сторін діалогу як рівноправних та автономних суб'єктів державного управління, що саме і є основою соціального діалогу, поки залишається поза увагою дослідників [1].

Традиційно в державі науковці виділяють два види зв'язків – формалізовані та неформальні. Формалізована сфера представлена поняттям

«влада», що осмислюється в контексті розуміння суспільства як системи, а її зміст визначається як здатність суб'єктів влади забезпечувати взаємодію між його елементами, спрямовану на реалізацію колективних цілей. Тобто влада є спеціалізованою галуззю суспільства з утворенням для її функціонування спеціального органу – держави. Носієм владних повноважень виступають органи державного управління та місцевого самоврядування. Державна влада є центром прийняття суспільних рішень, які забезпечують задоволення потреб громадськості. У цьому зв'язку поняття «держава», «державна влада», «державні органи», «державне управління» можуть розглядатися як тотожні й розумітися як формалізовані взаємовідносини між елементами соціальної системи. Неформалізовані взаємовідносини узагальнені в понятті громадськості (окремі громадяни, інститути громадянського суспільства, український соціум у цілому), де саме і сконцентровані суспільні соціально-економічні проблеми, вирішення яких передбачається державною владою.

Таким чином, державне управління можна уявити у вигляді системи взаємодії між окремими його суб'єктами: формалізованою сферою соціальної системи (органами державної влади), та неформалізованою сферою (громадськістю), яка в сучасному українському суспільстві широко представлена інститутами громадянського суспільства. Системоутворюючим фактором у взаєминах між даними сферами державного управління виступає діалогова взаємодія між певними суб'єктами управління в державі, яка водночас є критерієм демократизації державного управління. Існують різні моделі взаємодії, зокрема дві полярні з них – авторитарна і діалогічна, що відрізняються мірою представленості основних параметрів, які характеризують саме діалогову взаємодію суб'єктів державного управління [2].

Для реалізації мети дослідження, яка полягає в застосуванні діалогу влади та народу як механізму впливу на вирішення земельних відносин в Україні, важливим є аналіз діалогу з позицій загальних параметрів діалогу на соціально-психологічному та соціально-владному рівнях, що виявляють себе у формі демократії та тоталітаризму (таблиця).

Загальні параметри діалогу як критерію оцінки демократії
(порівняльна характеристика)

<i>Характеристика</i> <i>Параметри</i>	<i>Діалог, як форма взаємодії</i> <i>на соціально-психологічному рівні</i>	<i>Демократія</i>	<i>Тоталітаризм</i>
1. Симетричність позицій	Психологічна рівність позицій	Принцип рівного врахування інтересів	Принцип елітного лідерства
2. Розуміння	Антидогматичність, децентрація мислення та сприймання	Максимум дієвої свободи	Принцип монолітної соціальної організації
3. Автономія	Конструктивна конфронтація	Засіб захисту особистісних інтересів	Принцип контомінації
4. Розвиток	Творчий розвиток позицій	Засіб людського розвитку	Тоталітарний терор

Як видно з таблиці, такий параметр діалогу, як «симетричність позицій», на рівні суб'єкт-суб'єктних стосунків передбачає за наявності різних поглядів та характеристик партнерів рівні комунікативні права. Така рівність виходить з визначення людини як найвищої цінності. За умов демократії вказаний параметр базується на тому, що всі громадяни мають однакові права на задоволення особистих проблем і жоден не домагається власної переваги. За панування тоталітарної форми правління зазначена умова не дотримується, оскільки переважає принцип елітарного лідерства, в якому переваги на задоволення власних потреб має правляча еліта.

Щодо такого параметру діалогу, як «розуміння», то на рівні суб'єкт - суб'єктних стосунків він означає антидогматичність й децентрацію мислення та сприймання, яке базується на критичному ставленні до власної позиції і на об'єктивній оцінці ситуації. Вказаний параметр за демократичного правління виявля себе у свободі оприлюднення поглядів, можливості на опозиційну діяльність та на участь у вільних виборах. За тоталітаризму «максимум дієвої свободи» виявляється неможливим, оскільки переважає принцип монолітної соціальної організації, члени якої мають обмеження на існування в якості самостійних незалежних суб'єктів.

«Автономія», як загальний параметр діалогу на рівні суб'єкт - суб'єктної взаємодії, виявляється в так званій конструктивній конфронтації, яке полягає, з

одного боку, у відстоюванні власних ключових позицій, а, з іншого, у взаємоповазі та взаєморозумінні. За демократичної форми правління цей параметр виявляється у такій характеристиці, як захист особистих інтересів. Це передбачає, з одного боку, право брати участь у законотворчості, а з іншого – жити за обраними законами. Це виявляється неможливим при тоталітаризмі, завдяки пануванню принципу «контамінації», який обмежує можливості громадян щодо самоврядування в питаннях права.

Такий загальний параметр діалогу як «розвиток» на соціально-психологічному рівні передбачає відмову від стереотипів у спілкуванні, врахування особливостей партнера та творчу відкритість. Цей параметр в умовах демократичної форми правління виявляє себе як засіб людського розвитку, оскільки тут політична участь сприяє розвитку конструктивних соціальних якостей громадян, а відтак, і основою розвитку прогресивного державного режиму. Зазначене виявляється неможливим в умовах тоталітарного терору.

Підводячи підсумки аналізу можливостей шляхів та умов реалізації в різних формах державного управління соціального діалогу, можна дійти висновку, що для ефективного вирішення суспільно значущих проблем, до яких належить і питання земельних відносин, важливо налагодження діалогу народу і влади за умов реалізації основних його параметрів: паритетності, автономності, об'єктивності тощо, що напряду співвідносяться с провідними ознаками демократії.

Отже, становлення в Україні громадянського суспільства має вирішити двоєдине завдання. З одного боку, забезпечити реальну можливість громадян через різні форми їх об'єднання та за умов використання соціальних та психологічних технологій, здійснювати результативний вплив на державу, її органи, посадових осіб. З іншого – як громадяни, так і представники влади, повинні усвідомити себе відповідальним за формування і здійснення державної політики. Відтак, громадянське суспільство слід розглядати як особливу організацію суспільної життєдіяльності, яка забезпечує результативний,

диференційований і збалансований діалог громадян та представників органів державної влади за допомогою соціально-психологічних технологій.

Це особливо важливо на місцевому рівні, де ефективність та результативність процесу надання послуг відчутна більшою мірою, і де відсутність діалогу громадян та представників влади у процесі прийняття рішень перешкоджає ефективному державному управлінню. Переслідуючи мету більш ефективного та результативного процесу надання державних послуг, місцеві органи влади та представники громадянського суспільства в багатьох країнах і в Україні, в тому числі, працюють над запровадженням нових механізмів діалогу влади та громадськості. Характеризуючи їх можна визначити, що існують організаційні та змістовні сторони механізму діалогової взаємодії названих суб'єктів. Організаційні сторони цього механізму складають його форми, а змістовними сторонами його є соціально-психологічні технології.

Основними формами безпосереднього діалогу влади та громадськості, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», є місцевий референдум (ст. 7), загальні збори громадян (ст. 8), місцеві ініціативи (ст. 9), та громадські слухання (ст. 13) [4]. Щодо місцевого референдуму необхідно відмітити, що його проведення розглядається як форма участі громадськості в державному управлінні та політичному процесі, що в широкому ряді випадків дійсно виправдано. Згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцевий референдум є формою прийняття територіальною громадою рішень з питань, що належать до відання місцевого самоврядування, шляхом прямого голосування. Право на місцевий референдум закріплено у ст. 38 та III розділі Конституції України «Вибори. Референдум» та регулюється Законом України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» від 03.07.1991 р. № 1286-ХІІ (із змінами від 19.06.1992 р. № 2481-ХІІ; від 11.07.2001 р. № 49). Статтею 7 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцевий референдум визначається в такий спосіб: а) місцевий референдум є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого

значення шляхом прямого волевиявлення; б) предметом місцевого референдуму може бути будь-яке питання, віднесене Конституцією України, цим та іншими законами до відання місцевого самоврядування; в) на місцевий референдум не можуть бути винесені питання, віднесені законом до відання органів державної влади; г) рішення, прийняті місцевим референдумом, є обов'язковими для виконання на відповідній території; д) порядок призначення та проведення місцевого референдуму, а також: перелік питань, що вирішуються виключно референдумом, визначаються законом про референдуми [4].

На жаль, Закон сильно застарів і не відповідає українським реаліям як в частині процедури проведення референдуму, так і в частині механізму втілення результатів референдуму в життя. Крім того, Закон України про всеукраїнський референдум (із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015 р., ВВР, 2015, № 52, ст. 482) спрямований на визначення правових засад, організацію та порядок проведення всеукраїнського референдуму, було визнано неконституційним згідно з рішенням конституційного суду № 4-р/2018 від 26.04.2018 р.

Стосовно сьогодні, коли гостро постало питання скасування дії мораторію на продаж аграрної землі, для реалізації повноцінного обговорення цього питання, важливим є налагодження діалогу між владою і народом. З цього приводу актуальним для країни повстає прийняття нового законопроекту про всеукраїнський референдум. Крім того, в Україні пропонують розширити повноваження органів місцевого самоврядування в умовах ринку землі. Голова Всеукраїнської асоціації громад І. Фурсенко під час виступу на земельному прес-марафоні зазначив про доцільність проведення реформи з широким обговоренням умов обігу земель сільськогосподарського призначення, оскільки держава показала себе неефективним користувачем і розпорядником (відповідно Закону про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Зокрема, він наголосив на необхідності розширення повноважень органів місцевого самоврядування, а саме:

а) передати землі за межами населених пунктів у власність органів місцевого

самоврядування; б) поширити повноваження органів місцевого самоврядування територіальних громад на всю територію відповідної сільської, селищної, міської територіальної громади; в) контроль за цільовим використанням земель або бездіяльністю землевлекористувача передати органам місцевого самоврядування; г) законодавчо запровадити планування території громади – в частині земельних ресурсів і містобудівної документації – в єдиному документі, уніфікувати процедуру планування територій.

Проект Закону України «Про всеукраїнський референдум» було винесено на громадське обговорення. На підставі розпорядження Голови Верховної Ради України від 13.01.2020 р. № 2 з метою підготовки узгоджених пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства України з питань народовладдя та прямої демократії було створено Робочу групу з розробки проектів законів з питань народовладдя. За результатами численних засідань цієї Робочої групи, після детального обговорення та жвавих дискусій її учасниками було схвалено перший законопроект у сфері народовладдя та прямої демократії – проект Закону України «Про всеукраїнський референдум». З метою врахування думки представників громадськості цей законопроект оприлюднюється і виноситься для громадського обговорення. З текстом законопроекту кожен бажаючий може ознайомитися [5]:

Президент В. Зеленський подав до парламенту законопроект № 3612 «Про народовладдя через всеукраїнський референдум». Законопроект 9 червня отримано Верховною Радою і переданий на розгляд керівництву. Президент визначив його як невідкладний. Раніше, 28 квітня Президент підписав закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обороту земель сільськогосподарського призначення» (№ 552-IX). Згідно з підписаним законом, лише питання, чи надавати іноземцям право купувати землю, буде вирішуватися на референдумі. 30 квітня перший заступник голови Верховної Ради Р. Стефанчук повідомив, що у Верховній Раді завершили роботу над першим законопроектом з блоку народовладдя про всеукраїнський референдум. Перший заступник голови Верховної Ради Р. Стефанчук під час

погоджувальної ради сказав: «Ми завершили роботу пов'язану із напрацювання першого законопроекту з блоку народовладдя по всеукраїнському референдуму. Ми вже отримали не тільки схвальні відгуки, але з зауваженнями, як від український фахівців, від українських наукових інституцій, від міжнародних інституцій. Ми очікуємо зараз висновки від швейцарських інституцій, ми звернулися до посла Швейцарії. Завдяки представникам Венеційської комісії ми переклали його англійською мовою і поширили для всього світу і ми очікуємо на відгуки щодо цього законопроекту. Думаю, що після завершення карантинних заходів ми обов'язково проведемо фінальне зібрання робочої групи і винесемо цей законопроект у зал».

Цей Закон визначає правові засади, організацію та порядок проведення всеукраїнського референдуму – однієї з форм прямої демократії, способу здійснення влади безпосередньо Українським народом як носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні.

Існують різні точки зору на дієвість законопроекту про всеукраїнський референдум. Так, ті, що критикують законопроект, вказують на те, що в такій формі він є лише декларативним і працювати не буде. З іншого боку, з офісу Президента, вказують на те що це реальний інструмент. Однак, проблема, скоріш полягає в іншому. Є два моменти, що створюють перепони на шляху реалізації діалогу. По-перше, закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обороту земель сільськогосподарського призначення» (№ 552-IX) було підписано Президентом раніше ніж внесено на розгляд до парламенту законопроекту № 3612 «Про народовладдя через всеукраїнський референдум», тобто сама форма діалогу ще не набула дієвості. По-друге, реалізація параметрів діалогової взаємодії передбачає наявність симетричності позицій суб'єктів взаємодії, і висловлювання з приводу того, що це є історичний момент для всіх українців, є однобічним. А що сказали саме українці з цього приводу, можна було б почути на референдумі.

Так, Президент В. Зеленський підписав Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель

сільськогосподарського призначення» № 552-ІХ, який Верховна Рада ухвалила 31.03.2020 р. При цьому Президент відзначив, що це історичний момент для всіх українців, Україна чекала на цей закон з часу здобуття незалежності. Він, також відмітив, що це була нелегка боротьба, але все це для українців [3].

Розглядаючи детально цей документ, можна сказати, що він передбачає формування законодавчого поля для запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення. Закон, що його підписав глава держави, дасть змогу забезпечити реалізацію конституційних прав громадян на вільне розпоряджання своєю власністю та створити прозорі умови для набуття у власність земельних ділянок сільськогосподарського призначення громадянами України. Зокрема, законом передбачено, що з 01.07.2021 р. право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення площею до 100 га можуть набувати виключно громадяни України. З 01.01.2024 р. таку можливість отримають також юридичні особи, власниками яких є українці. Законом заборонено продаж державних та комунальних земель. Вони зможуть купувати до 10 тисяч гектарів землі. Законом заборонено продаж державних та комунальних земель. Крім того, що Закон забезпечить повноцінну реалізацію права приватної власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення для громадян України, він сприятиме значному розширенню інвестиційних можливостей в аграрному секторі [3].

Однак, винесення на всеукраїнське обговорення стосується лише питання продажу землі іноземцям. Так, відповідно до підписаного закону, питання, чи надавати іноземцям право купувати землю, вирішуватиметься на референдумі. Резонанс, який викликав, цей Закон у суспільстві, наявність 13 постанов про скасування закону про ринок землі, що висувалися опозиційними силами у парламенті у процесі обговорення та прийняття цього Закону, вказує на важливість цього питання для народу України і про необхідність його обговорення на референдумі. Це дало б можливість народу безпосередньо проявити волевиявлення стосовно земельного питання, що відповідає принципам діалогу і партнерства. А так, застосування діалогічної взаємодії

влади та громадськості, як механізму впливу на демократичні процеси в Україні, залишається і як проблемою сучасної науки державного управління, і як проблемою практики ефективності здійснення державно-управлінських рішень.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, участь громадян в управлінських проектах на всіх рівнях (від місцевого – до загальнодержавного) і на всіх етапах (від підготовки рішень – до їх виконання) дозволяє підвищити ефективність здійснення владних функцій в цілому. Особливо це стосується прояву діалогу влади та народу при вирішенні ключових питань в суспільстві, до яких належить земельні відносини. Однак, визначення механізму діалогічної взаємодії влади та народу, шляхів його вдосконалення та впливу на демократичні процеси в сучасному суспільстві залишається проблемою сучасної науки та практики державного управління.

Список використаних джерел

1. Крутий О. М. Діалогова взаємодія органів державної влади та громадськості : монографія. Харків : Магістр, 2008. 236 с.
2. Крутий О. М., Радченко О. В. Публічний діалог в системі політичної культури демократичного суспільства : монографія. Харків : АДНДУ, 2015. 396 с.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення : Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
5. Про народовладдя через всеукраїнський референдум : Проект Закону. URL: <http://portal.rada.gov.ua/uploads/documents/62041.pdf>.

References

1. Krutiy, O.M. (2008). Dialohova vzaemodiya orhaniv derzhavnoyi vlady ta hromadskosti [Dialogue interaction between public authorities and the public]. Kharkiv: Magistr [in Ukrainian].
2. Krutiy, O.M., Radchenko, O.V. (2015). Publichnyy dialoh v systemi politychnoyi kultury demokratychnoho suspilstva [Public dialogue in the system of political culture of a democratic society]. Kharkiv: ADNDU [in Ukrainian].
3. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo obihu zemel silskohospodarskoho pryznachennya: Zakon Ukrainy vid 31.03.2020. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
4. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukrayini: Zakon Ukrainy vid 27.05.1997. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80.
5. Pro narodovladdya cherez vseukrayins'kyu referendum: Proekt Zakony Ukrainy. URL: <http://portal.rada.gov.ua/uploads/documents/62041.pdf>.

Krutii O. M.,

*Doctor of Public Administration, Full Professor,
Professor of Political Science and Philosophy Department, KRI NAPA, Kharkiv
ORCID 0000-0002-5180-2842;*

Lopatchenko I. M.,

*PhD of Public Administration, lecturer,
Training and Research and Production center of National University of civil defence of Ukraine, Kharkiv
ORCID 0000-0002-4838-2154*

Dialogue of government and people as a condition for effective settlement of land relations in Ukraine

The parameters and forms of dialogue between the government and the people as conditions for effective settlement of land relations in Ukraine are considered. The role of citizens in management projects at all levels (from local to national) and at all stages (from the preparation of decisions to their implementation) and the ability to increase the efficiency of government functions in general are analyzed. It was found that dialogue as a socio-psychological phenomenon that meets certain parameters (symmetry of positions, autonomy, etc.)

Complex interdisciplinary approach was applied to examine the content of the dialog as a communicative interaction within the framework of the science of public administration. The historical analysis of power bodies structures was made and the conclusion about acceptability and optimality of democracy from the point of dialog interaction forms usage was made. In terms of system analysis phenomenon of dialog interaction of power and public as a multilevel formation was defined. The main characteristic and content of business forms and social and psychological mechanisms of dialog interaction of power and public were detected. The research of the condition of dialog between power and public in regions in Ukraine was made and necessary conditions of transformation of state government system in a context of dialog interaction were analysed. The activation program of social and psychological mechanism of dialog interaction of power and public was created. The new approach to formation of the dialog readiness that supposes using unconventional situational forms of instruction was suggested. Application of the objective and visual parameters of effectiveness increases the dialog interaction of power and public and promotes the improvement of interrelations between the parties that help to create the system of controlling influences on the parties of the dialog instead of bureaucratic procedures of monolithic governing that is supported in the regions and within different social groups in Ukraine.

It is determined that the dialogue between government and people plays a special role in addressing key issues in society, which include land relations. The termination of the moratorium on the sale of agricultural land makes it important to discuss this issue and apply a direct dialogue between the government and the people. One of the forms of direct dialogue between the government and the people is local and all-Ukrainian referendums. The adoption of a new bill on the all-Ukrainian referendum is relevant for the country. This would enable the people to directly express their will on the land issue, which is in line with the principles of dialogue and partnership. However, firstly, the Law on Land Relations was signed before the draft law on the all-Ukrainian referendum was submitted to the parliament, and secondly, the submission for all-Ukrainian discussion concerns only the issue of selling land to foreigners. Under such conditions, the dialogue between the government and the people as a mechanism for settling land relations in Ukraine is not effective.

It is established that the application of the mechanism of dialogical interaction of government and people, ways to improve it and influence democratic processes in modern society, involves such tools as finalization of legal documents, as well as the introduction of programs for basic dialogue skills.

Keywords: dialogue, dialogue between government and people, referendum, land relations.

Надійшла до редколегії 20.06.2020 р.